

2 Η κρίση και η περίοδος 2009-2022 στις «Εκδοχές πολέμου» του Ευάγγελου Βενιζέλου

Media: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 49-50 **Published at:** 18-09-2022
Author: **Surface:** 1036.14 **Circulation:** 32170
cm²
Subjects:

2

**Η κρίση και η περίοδος
2009-2022 στις «Εκδοχές πολέμου»
του Ευάγγελου Βενιζέλου**

Στις «Εκδοχές πολέμου» δεν βρίσκει κανείς το δήτην πάθος της μαζικής διαμαρτυρίας, αλλά την πραγματική αγωνία της διαπραγμάτευσης. Δεν βρίσκει τις δημόσιες ομιλώδες της εγχώριας σκηνής, αλλά τις κλειστές αίθουσες μιας συνεννόησης που δεν γίνεται ποτέ εγκάρδια

Τι κάναμε στον πόλεμο;

Το βιβλίο του **Ευάγγελου Βενιζέλου** για την περίοδο **2009-2022** είναι ένα **ντοκουμέντο** και παράλληλα **αφήγηση** μιας **εθνικής περιπέτειας**

ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

«**Η** δεκαετία 2010-2019, η λεγόμενη δεκαετία της οικονομικής κρίσης και των μνημονίων, δεν τελείωσε». Είναι η διαπίστωση με την οποία ξεκινούν οι *Εκδοχές πολέμου* (εκδ. Πατάκη). Και είναι στον αξιωματικό χαρακτήρα αυτής της διαπίστωσης που εντοπίζει κανείς όχι μόνο το ύφος που διέπει το βιβλίο αλλά και το πνεύμα που συνοδεύει τον συγγραφέα του. Εντοπίζει το πείσμα του **Ευάγγελου Βενιζέλου** να υποδεικνύει τα «πράγματα όπως είναι» χωρίς εκείνες τις ήπιες ή οξύτερες διασπρεβλώσεις της πραγματικότητας, τις τόσο φιλικές προς τον χρήστη. Παρά το κόστος, όχι μόνο σε πολιτικούς αλλά και προσωπικούς όρους, το πείσμα εκείνο δεν φαίνεται να έχει εγκαταλείψει τον Βενιζέλο. Τον συνόδευσαν την περίοδο που είχε αναλάβει τυπικά τις τύχες του υπουργείου Οικονομικών, αλλά ουσιαστικά ολόκληρης της χώρας. Τον ακολουθεί έως σήμερα, απαλλαγμένο πλέον από τις υποχρεώσεις κάποιας κομματικής ορθόδοξας ή συστράτευσης. Ο Βενιζέλος, όπως έχει πει ο ίδιος, κινείται πλέον απελευθερωμένος από τα κομματικά δεσμά, στον χώρο της μεταπολιτικής. Ετσι, έχοντας εξασφαλίσει αυτές τις δύο εγγυήσεις, ο αναγνώστης μπορεί να είναι βέβαιος πως διατρέχει την περίοδο της κρίσης – ή μάλλον μιας κρίσης που δεν έχει τελειώσει – χωρίς αποκλίνουσες αλήθειες και ευχάριστα ψέματα.

Γίνεται κοινωνός μιας αλήθειας για την οποία η αλήθεια είναι πως δεινοπάθησε από επιτηδίες σπρεβλώσεις, συνωμοσιολογικές αναγνώσεις και αφελείς στρουθοκαμηλιμούς.

Η μεγάλη ιστορία

Από αυτή την άποψη, ο αναγνώστης δεν κρατά στα χέρια του τίποτε λιγότερο από ένα ντοκουμέντο. Ένα ντοκουμέντο το οποίο χαιρεί αφηγηματικών μέσων τόσο ελκυστικών ώστε μια πικρή και θλιβερή ιστορία να καθίσταται σχεδόν ευχάριστη. Αλλά και ένα ντοκουμέντο, ο δημιουργός του οποίου έχει συνομιλήσει με τη μεγάλη ιστορία.

Η συνομιλία με τη μεγάλη ιστορία αποτελεί ασφαλώς ένα προνόμιο για τον συγγραφέα. Συγχρόνως, όμως, σμυστά όφελος για τον αναγνώστη. Ο Βενιζέλος βρήκε απέναντί του ένα ετερόκλητο πλήθος κομματικών ανυπάδων, ενώ και κάποιοι από τους κομματικούς του συντρόφους δεν στάθηκαν ακριβώς καλοί μαζί του. Έχοντας ωστόσο το προνόμιο της συνομιλίας, ξέρει πως η ιστορία, ναι, θα είναι καλή μαζί του. Κι αυτό είναι κάτι που του επιτρέπει στις *Εκδοχές πολέμου* να μην εβιάζει τη χάρη της. Ποια είναι λοιπόν η αλήθεια για εκείνη την πικρή και θλιβερή περίοδο; Πώς γεννήθηκε η οικονομική κρίση; Γιατί, σε αντίθεση με άλλες χώρες, επιμηκύνθηκε στον χρόνο; Πώς αποσοβήθηκε η άτακτη χρεοκοπία της χώρας; Και γιατί βρεθήκαμε απέναντι σε μια νέα άβυσσο, θύματα

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
Εκδοχές πολέμου, 2009-2022. Μια σύζιτηση με τον Γιώργο Κουβαρά για το παρασκήνιο της οικονομικής κρίσης και όσα ακολούθησαν
Εκδόσεις Πατάκη, 2022, σελ. 448, τιμή 19,90 ευρώ

Ο Ευάγγελος Βενιζέλος ως αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Οικονομικών συνομιλεί με τον γερμανό υπουργό Οικονομικών Βόλφγκανγκ Σόιμπλε σε συνεδρίαση του Eurogroup στις Βρυξέλλες το 2012

μιας δευτερογενούς κρίσης μέσα στην κρίση; Από την απόσταση του χρόνου θα μπορούσε να επαναπαυθεί κανείς στην παράθεση των γεγονότων – το βιβλίο διαθέτει εξάλλου ένα πυκνό και πλήρες χρονολόγιο στο τέλος. Η απλή παράθεση δεν αρκεί όμως. Το αναλαμβάνει κανείς εάν αναλογιστεί ότι, έως τώρα, οι αναγνώσεις της περιόδου έχουν στο επίκεντρό τους το δίπολο μνημόνιο – αντιμνημόνιο. Έχουν, στην ουσία, μια τεχνητή κατασκευή, ένα πολιτικό επινόημα, οι ηττημένοι του οποίου έχουν επιχειρήσει να γράψουν την ιστορία ως νικητές ή – τουλάχιστον – να μετατρέψουν την ήττα και τα συντρίμια της σύγκρουσης με την πραγματικότητα σε ηθικό πλεονέκτημα.

Η αδύνατη αποστολή

Ο αφηγητής-συγγραφέας διαθέτει αρκετή οξυγόνια για να μην μπει σε αυτή τη διαμάχη. Η αφήγηση είναι από την οπτική του statesman που έχει αναλάβει την αδύνατη αποστολή της σωτηρίας μιας χώρας. Κάτω από αυτό το πνεύμα, ο Βενιζέλος απορείγει να αναπαραστεί με τους πολιτικούς εκπροσώπους της κάτω ή της πάνω πλατείας. Οι «αγανακτισμένοι» ως πολιτικο-κοινωνικό μόρφωμα είναι εντελώς άσπιντες, το όνομα του ηγέτη του λεγόμενου «αντιμνημονιακού μετώπου» μνημονεύεται σπάνια. Μοιάζει παράξενο αν αναλογιστεί κανείς πως η περίοδος αυτή διακρίθηκε για τον εκκοκρωτικό της θόρυβο και την πολιτική της βαρβαρότητα. Ο ίδιος ο Βενιζέλος έπεσε θύμα ληστευτικού ακρότητος και ως αρχιτέκτονας του μεγαλύτερου κομμάτι που είχε συμφωνηθεί για κυρίαρχο χρέος στη σύγχρονη ιστορία. Είγνε ο σάκος του αντιμνημονιακού μπλε, κατηγορήθηκε ως Κουφόλιγκ, γερμανοσοβιάς, προδότης του έθνους. Ο Βενιζέλος όμως δεν φαίνεται να διαπραγματεύεται ακόμη και ως αρχιτέκτονας του μεγαλύτερου κομμάτι που είχε συμφωνηθεί για κυρίαρχο χρέος στη σύγχρονη ιστορία. Είγνε ο σάκος του αντιμνημονιακού μπλε, κατηγορήθηκε ως Κουφόλιγκ, γερμανοσοβιάς, προδότης του έθνους. Ο Βενιζέλος όμως δεν φαίνεται να διαπραγματεύεται ακόμη και ως αρχιτέκτονας του μεγαλύτερου κομμάτι που είχε συμφωνηθεί για κυρίαρχο χρέος στη σύγχρονη ιστορία. Είγνε ο σάκος του αντιμνημονιακού μπλε, κατηγορήθηκε ως Κουφόλιγκ, γερμανοσοβιάς, προδότης του έθνους. Ο Βενιζέλος όμως δεν φαίνεται να διαπραγματεύεται ακόμη και ως αρχιτέκτονας του μεγαλύτερου κομμάτι που είχε συμφωνηθεί για κυρίαρχο χρέος στη σύγχρονη ιστορία. Είγνε ο σάκος του αντιμνημονιακού μπλε, κατηγορήθηκε ως Κουφόλιγκ, γερμανοσοβιάς, προδότης του έθνους.

Εθνική περιπέτεια

Στις δημόσιες τοποθετήσεις του, ο Βενιζέλος έχει μιλήσει αρκετές φορές για το πολιτικό και το προσωπικό κόστος που κατέβαλε. Ακόμη και σήμερα, και αν και εκτός της λεγόμενης «μάχημης πολιτικής», του έχουν αναγνωριστεί ελάχιστα και ό,τι π του έχει αναγνωριστεί του έχει αναγνωριστεί στις πιο ακραίες μορφές της φειδούς – δηλαδή, εντελώς τοιγούνα. Ο ίδιος μπορεί να διαπίρησε το κύρος του, αλλά έχασε το πολιτικό κεφάλαιο. Αν και ο συνάδελφος **Γιώργος Κουβαράς** θέτει σχετικά αρκετές ερωτήσεις, ο αφηγητής στις *Εκδοχές πολέμου* δεν αναλώνεται στο προσωπικό συναίσθημα. Το βιβλίο δεν είναι ένα αφήγημα προσωπικής πικρίας, ούτε προσωπικού απολογισμού. Στις *Εκδοχές πολέμου* δεν είναι λοιπόν το θέμα *τι έκανε στον πόλεμο ο Βαγγέλης*. Είναι κάτι περισσότερο από αυτό. Οι *Εκδοχές πολέμου* είναι το αφήγημα μιας εθνικής περιπέτειας. Που, όπως προειδοποιεί από την πρώτη φράση του βιβλίου κιόλας ο αφηγητής, ακόμη δεν έχει τελειώσει.